

SOCIÁLNÍ PRÁCE S RODINAMI 4

LS
2019

S JAKÝMI RODINAMI SE V PRAXI SOCIÁLNÍHO PRACOVNÍKA

Sociální práce s rodinou nabízí širokou variabilitu toho, jak fakticky rozdílné mohou být cílové skupiny, na které sociální pracovníci zaměřují svoji pozornost. Jedná se především o:

- Rodiny se zneužívanými, týranými a zanedbávanými dětmi
- Osamocené rodiče, pakliže selhávají v některé ze svých funkcí
- Rodiny v rozvodu
- Rodiče zanedbávající nebo nezvládající péči o dítě
- Mnohoproblémové rodiny
- Rodiny, kde se vyskytuje domácí násilí
- Rodiny, kde se objevují výchovné problémy dětí
- Rodiny s rodičem ve VTOS

Rodiny s dětmi v umístěném mimo biologickou rodinu

CÍL SOCIÁLNÍ PRÁCE S RODINOU

- **Cílem práce** s rodinou by měla být **snaha o zajištění nabídky účinné podpory a pomoci s řešením co nejširšího spektra problémů**, které mohou rodiny zatěžovat a které mohou být tímto způsobem zmírněny.

DÍLČÍ CÍLE SOCIÁLNÍ PRÁCE S RODINOU

- **Dílčím cílem** je umožnit členům rodiny:
 - *setrvat nebo se navrátit do jejich přirozeného prostředí,*
 - *předcházet sociálnímu vyloučení rodin,*
 - *podporovat duševní zdraví a psychickou stabilitu rodinných příslušníků jako prevenci rozpadů rodin,*
 - *řešit konflikty a problémy v partnerském a rodinném soužití ve snaze obnovit soběstačnost a funkčnost rodiny,*
 - *pomáhat rodičům při problémech s výchovou a péčí o děti.*

Rodina současně potřebuje jak materiální/finanční, tak nemateriální podporu a pomoc.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ

Znalosti a dovednosti pracovníka by měly být v oblasti:

Školní problematiky dětí

Komunikace a řešení

sporů Vedení

domácnosti Výchovy

dětí

Poruch psychického zdraví

dospělých a dětí Závislosti

Domácího násilí

Relevantní legislativy

Řešení dluhů

Vedení rodinného

rozpočtu Bytové

problematiky

Nároků na dávky

Zaměstnání dospělých

PŘÍSTUPY, POSTUPY, TECHNIKY

Parciální přístupy – intervence se zaměřuje pouze na jeden problém / na jednu sféru fungování rodiny

Komplexní přístupy – bere v úvahu komplex potřeb rodiny (náročnější pro rodinu i pracovníky, ale efektivnější)

PŘÍSTUPY, POSTUPY, TECHNIKY

Základním postupem při podpoře rodiny je vedle zajištění existenciálních potřeb **přímá nemateriální pomoc – uvážená a omezená kompenzace** (potřeba stanovení hranic) **dovedností, které v danou chvíli nikdo z rodiny nemá – uplatňuje se jak ve vnitřním provozu rodiny (např. vaření), tak při vyjednávání s vnějším okolím (např. pronajímatel), ale i při jednání s dalšími subjekty při uplatňování práv (např. úřad práce).**

PŘÍSTUPY, POSTUPY, TECHNIKY

Základní východisko – programy a činnosti směřují k zachování či obnovení funkcí rodiny v jejím přirozeném prostředí a mají tak umožnit udržení dítěte v bezpečných podmínkách funkční rodiny /nejlépe biologické/.

Takové programy podporují rodičovské chování – dochází ke snížení závislosti na dlouhodobě poskytované službě a snížení rizik opakovaného selhání.

PŘÍSTUPY, POSTUPY, TECHNIKY - STABILIZACE RODINY-

Zajištění jídla

Zajištění hygieny

Zajištění vhodných bytových
podmínek

Hospodaření s penězi

Zaměstnání

Docházka dětí do školy

Zajištění péče o zdraví

dětí

SANACE RODINY

Z lat. „sanare“ - uzdravit

Sanace rodiny je jedním z nástrojů podpory rodičů, kteří péči o své děti zvládají obtížně. Důsledkem těchto obtíží bývá neprospívání dítěte v rodině. Jde o rodiny, které se často dlouhodobě ocitají v situaci nejrůznějších starostí – existenční nejistota, strach ze ztráty bydlení, nestabilní a nejisté vztahy v rámci užší i širší rodiny.

Cílem sanace rodiny je předcházet, zmírnit nebo eliminovat příčiny ohrožení dítěte a poskytnout rodičům i dítěti pomoc a podporu k zachování rodiny jako celku.

Jedná se o činnosti směřující k odvrácení možnosti odebrání dítěte mimo rodinu, k realizaci kontaktů dítěte s rodinou v průběhu jeho umístění do ústavní výchovy nebo k umožnění jeho bezpečného návratu domů.

SUBJEKTY, JEJICHŽ SPOLUPRÁCE PŘI PODPOŘE RODINY PŘICHÁZÍ V ÚVAHU:

Státní organizace vykonávající veřejnou správu (magistrátní a městské úřady, úřad práce) Orgány samosprávy

Školská zařízení

Zdravotnická zařízení a ordinace zejména dětských

lékařů Samostatně působící psychologové,

speciální pedagogové Příspěvkové organizace

poskytující sociální služby

NNO poskytující sociální služby

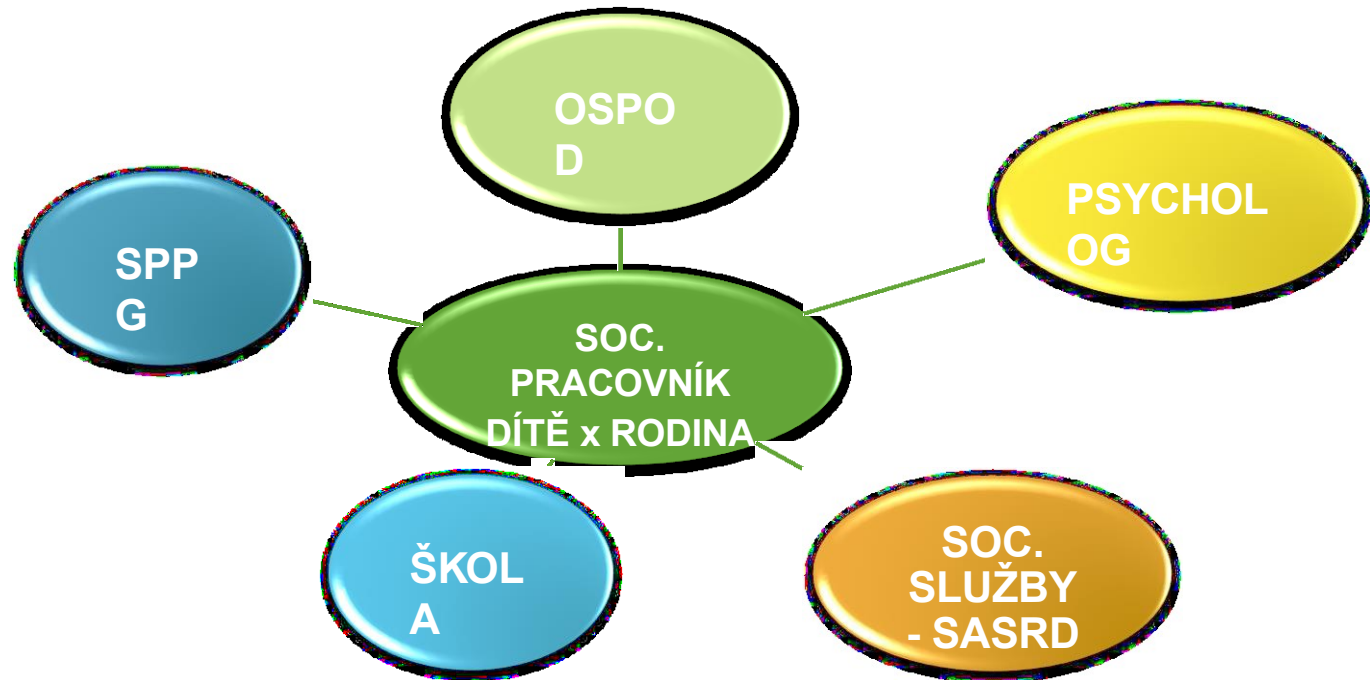
Církevní organizace poskytující sociální

služby Policie, probační a mediační

služba, soudy Pěstounské rodiny

MEZIOBOROVÁ SPOLUPRÁCE

Přístup založený na spolupráci institucí a organizací v lokalitě pracujících s cílovou skupinou ohrožená rodina s dětmi. Jedná se o spolupráci mezi státním sektorem a nestátními neziskovými organizacemi.

PŘÍPADOVÁ KONFERENCE

Případová konference je plánované a koordinované společné setkání všech, kteří představují, nebo mohou představovat, podpůrnou síť pro dítě a jeho rodinu. Cílem je výměna informací, zhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, hledání optimálního řešení a plánování společného postupu, který povede k naplňování potřeb dítěte. Výstupem je individuální plán péče.

Jedná se o nástroj spolupráce, který umožňuje:

- rychle reagovat na vzniklou situaci,
- vytvářet osobní kontakty a podpůrnou síť rodině,
- společně hledat způsoby řešení a rozdělit dílčí odpovědnost na další subjekty,
- aktivizovat potřebnou pomoc a koordinovat péči.

PŘÍPADOVÁ KONKRETNĚ SE VOLAT?

- když je potřeba vyhodnotit situaci dítěte a získat informace z různých úhlů pohledu,
- když je potřeba sladit spolupráci v okolí dítěte, rozdělit odpovědnosti a koordinovat péči,
- když je potřeba jednotný postup všech zúčastněných a rychlá koordinace práce s dítětem v krizi a jeho okolím,
- když je nutné přijmout zásadní rozhodnutí v životě dítěte, např. posuzování návrhů na předběžné opatření, odebrání dítěte z rodiny.

CHARAKTERISTIKA PŘÍPADOVÉ KONFERENCE

- Facilituje nezávislá osoba
- Účastní se dítě
- Účastní se rodiče
- Účastní se blízké osoby dítěte
- Účastní se všichni důležití pracovníci v okolí dítěte
- Účastní se pracovníci spolupracujících služeb (škola, volnočasové kroužky ,atd.)
- Výstupem případové konference stejně jako vyhodnocování potřeb dítěte je individuální plán

RODINNÁ KONFERENCE

- Nový přístup při práci s rodinou v ČR
- Tento model pro řešení problémů v rodině vznikl na konci 80. let 20. století na Novém Zélandě (dále se uplatňuje např. v restorativní justici s mladistvými, v práci s nemocí v rodině apod.).
- Vychází z principu ponechání odpovědnosti za vlastní situaci na rodině jako takové.
- **Přináší pouze postupy, které umožňují aktivizovat vlastní rozhodování a zdroje vedoucí k řešení.**
- **Podporuje a zplnomocňuje rodinu** (nukleární i širší) v tom, aby si v první fázi řešení svého problému uměla pomoci sama a využila k tomu možnosti a zdroje celé rodiny a širšího okolí, využívá přirozených vazeb komunity.

CHARAKTERISTIKA RODINNÉ KONFERENCE

- **jde o rozhodovací model** (cílem je najít řešení pro dítě v nějak pro něj nevhodné situaci)
- **začíná otevřenou, jasně zformulovanou otázkou, která postrádá náznak řešení** (tuto otázku klade rodině sociální pracovník dítěte z OSPOD)
- **vlastníkem konference je rodina a její síť** (rodina má své členy, zvyky, kulturu, místo, čas, prostor a plán)
- **konferenci pomáhá domlouvat a připravovat a organizovat nezávislý a nezaujatý koordinátor** (v metodě a postupech proškolený laik)

ZDRO

JE:

BECHYŇOVÁ, Věra. *Případové konference: praktický průvodce pro práci s ohroženou rodinou*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0181-6.

BECHYŇOVÁ, Věra a Marta KONVIČKOVÁ. *Sanace rodiny: [sociální práce s dysfunkčními rodinami]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0031-4.